

การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจ ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สำนักงาน กสม.) เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สะท้อนพัฒนาการและความท้าทายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน อาทิ การลงพื้นที่รับฟังข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชน การประชุมเพื่อประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องสิทธิมนุษยชน การเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และการเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นด้านสิทธิมนุษยชนในเวทีต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน ประชาชน และสื่อมวลชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สำนักงาน กสม. ได้สรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมสำคัญที่มีการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับเกณฑ์ OIT ตัวชี้วัดที่ ๘ การเปิดเผยข้อมูล ตัวชี้วัดย่อยที่ ๘.๕ การส่งเสริมความโปร่งใส ข้อคำถามที่ 0๑๙

สำนักงาน กสม. ได้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ซึ่งหลักเกณฑ์การประเมิน ITA กำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดและคำถามของแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency: OIT) โดยในส่วนของเปิดเผยข้อมูล ตัวชี้วัดย่อยที่ ๘.๕ การส่งเสริมความโปร่งใสข้อคำถามที่ 0๑๙ กำหนดให้หน่วยงานต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกหรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน โดยให้มีองค์ประกอบด้านข้อมูล ดังต่อไปนี้

ข้อ	ข้อมูล	องค์ประกอบด้านข้อมูล
0๑๙	ผลการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	<p>○ แสดงผลการประเมินเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกหรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่เกี่ยวข้องกับ</p> <p>การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การร่วมวางแผน การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติตามแผน การร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หรือการร่วมติดตามประเมินผลในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่ง ที่มีรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม (๒) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม (๓) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม (๔) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สำนักงาน กสม. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกหรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงาน กสม. ดังนี้

เรื่องที่ ๑ งานสมัชชาสิทธิมนุษยชน เนื่องในวันสิทธิมนุษยชนสากล ประจำปี ๒๕๖๘

(๑) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การเข้าร่วมงานสมัชชาสิทธิมนุษยชน เนื่องในวันสิทธิมนุษยชนสากล ประจำปี ๒๕๖๘ ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ ๑๘ - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมเซนทารา ไทฟ์ ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ ภายใต้แนวคิด “สิทธิมนุษยชน: ทุกชีวิตทุกเวลา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้งานสมัชชาสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นที่กลางในการรับฟังและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ชุมชน ประชาชน และสื่อมวลชน เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสนอไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดเวทีสมัชชาสิทธิมนุษยชนที่ผ่านมาได้มีส่วนร่วมผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายหลายประการ อาทิ การติดตามและส่งเสริมการบังคับใช้ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุกลคนสุญหายให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะการบันทึกภาพการจับกุม การขับเคื้อนกฎหมายสมรสเท่าเทียม และการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและเครือข่ายภาคประชาสังคมผ่านงานคลินิกสิทธิมนุษยชน

(๒) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

เครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน ประชาชน และสื่อมวลชน เข้าร่วมงานสมัชชาสิทธิมนุษยชน เนื่องในวันสิทธิมนุษยชนสากล ประจำปี ๒๕๖๘ ณ โรงแรมเซนทารา ไทฟ์ ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมงานในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๘๙๑ คน วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑,๑๓๔ คน และมีผู้เข้าร่วมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting รวมจำนวน ๓๐๐ คน ผ่านการถ่ายทอดสด Facebook live ซึ่งมียอดการรับชมรวมจำนวน ๑๒,๕๒๔ คน

(๓) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

งานสมัชชาสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๖๘ กำหนดให้ภาคีเครือข่ายนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ และผลการขับเคลื่อนประเด็นต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา ๑ ปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งกำหนดให้มีการนำเสนอข้อคิดของสมัชชาสิทธิมนุษยชนที่ได้จากการหารือในเวทีสมัชชากลุ่มย่อยเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) **ข้อมติสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี** เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ทวีความรุนแรงของภัยพิบัติโดยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการน้ำและลดความเสี่ยงต่อภัยพิบัติที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นผ่านการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากตั้งรับเป็นป้องกัน ให้มีการวางแผนเชิงรุก การประเมินความเสี่ยงก่อนเกิดภัย และมีช่องทางเข้าถึงข้อมูลสำหรับประชาชนเพื่อการเตรียมตัวรับมือภัยพิบัติ พร้อมยกระดับขีดความสามารถของชุมชนและท้องถิ่นให้เข้าถึงงบประมาณได้อย่างคล่องตัว สามารถปรับตัวและจัดการตนเองได้ทันทีเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ รวมทั้งให้มีการชดเชยเยียวยาผลกระทบอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงบริบทพื้นที่และวิถีชุมชน

๒) **ข้อมติสิทธิผู้สูงอายุ** เห็นว่า การส่งเสริมและคุ้มครองให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีศักดิ์ศรี มีอิสระ และมีหลักประกันรายได้ที่มั่นคง เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องขับเคลื่อน จึงมีข้อเสนอแนะให้ขยายเกณฑ์อายุการทำงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนให้สอดคล้องกับอายุคาดเฉลี่ยที่มากขึ้นของประชากร ลดการเลือกปฏิบัติ และสร้างหลักประกันรายได้ผ่านการผลักดันกฎหมายว่าด้วยระบบบำนาญแห่งชาติเพื่อคุ้มครองให้ผู้สูงอายุทุกคนได้รับสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี รวมทั้งสนับสนุนกระบวนการหารือระหว่างประเทศเพื่อผลักดันให้มีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิผู้สูงอายุ

๓) **ข้อมติสิทธิแรงงาน** เห็นว่า แรงงานทุกกลุ่มควรได้รับความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ตามมาตรฐานสากลและบรรลุเป้าหมายการเข้าถึงงานที่มีคุณค่า การจ้างงานที่เป็นธรรม มีการคุ้มครองทางสังคม มีสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน และมีสิทธิในการรวมกลุ่มและเจรจาต่อรองโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งเพศหรือเหตุใด ๆ โดยมีข้อเสนอแนะให้ไทยพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิแรงงาน รวมทั้งปฏิรูปกฎหมายและนโยบายแรงงานทั้งระบบเพื่อให้ คนทำงานทุกกลุ่ม ได้แก่ แรงงานในระบบ แรงงานนอกระบบ แรงงานแพลตฟอร์ม แรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ แรงงานข้ามชาติ พนักงานบริการ และแรงงานจ้างเหมาบริการในภาครัฐ ได้รับการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐาน

๔) **ข้อมติธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน** เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ดำเนินการตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UNGPs) แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (NAP) และจัดทำกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน อย่างรอบด้าน (HRDD) โดยเสนอให้มีการบูรณาการเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งผลักดันร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริม การดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ. ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ของภาคธุรกิจด้วยการเคารพในสิทธิมนุษยชน

๕) **ข้อมติสิทธิมนุษยชนกับปัญญาประดิษฐ์ (AI)** เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้ ทุกภาคส่วนใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบต่อ เน้นย้ำว่า รัฐต้องไม่ใช้ AI ในลักษณะที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน และต้อง มีความรับผิดชอบต่อการใช้และพัฒนา AI เช่น ไม่ใช้ AI กระจายเนื้อหาที่โฆษณาชวนเชื่อในการทำสงคราม หรือสนับสนุน ให้เกิดความเกลียดชัง เสนอให้มีการพัฒนารอบกฎหมายและแนวทางในการกำกับดูแลการใช้ AI ที่คำนึงถึง หลักสิทธิมนุษยชน กระตุ้นให้ภาคธุรกิจเทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาระบบและแพลตฟอร์ม AI อย่างมีความรับผิดชอบต่อ รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึง มีทักษะ ความเข้าใจ และมีความรู้เท่าทันทางดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กและเยาวชน ผู้หญิง คนพิการ ผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ ให้รัฐกำหนดมาตรการ รองรับผลกระทบของ AI เช่น การจ้างงานและแรงงานในอนาคตด้วย

นอกจากนี้ ในงานยังมีพิธีมอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๖๘ รวมทั้งสิ้น ๘ รางวัล ได้แก่ (๑) นายสาทร สมพงศ์ ผู้ประสานงานโรงเรียน ไตรรั่มไม้ อำเภอบ้านดอน จังหวัดพัทลุง ผู้ทำงานปกป้องและคุ้มครองสิทธิของชุมชนและฐานทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับ ผลกระทบจากโครงการพัฒนา (๒) นายเผ่าชี ล่าเต๊ะ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรณรงค์เชิงนโยบาย แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย คนรุ่นใหม่ที่ขับเคลื่อนงานเชิงวิชาการและการรณรงค์ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในประเด็นเสรีภาพในการ แสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ และการป้องกันการทรมานและการบังคับให้สูญหาย (๓) เครือข่ายประชาชน จัดการเลือกปฏิบัติ (มูฟดิ) การรวมตัวของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มุ่งส่งเสริมความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติ ในสังคมไทยมิติต่าง ๆ โดยมีการผลักดันร่างกฎหมาย การสร้างพื้นที่เรียนรู้และรณรงค์ทางสังคม (๔) นางสาวชุตีมา มอแลกู ประธานเครือข่ายอาช้ำเพื่อสันติภาพลุ่มน้ำโขง นักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิงที่ทำงานเพื่อคุ้มครอง สิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะประเด็นสถานะบุคคลและการอนุรักษ์พื้นที่ฟูภาษาอาช้ำให้คงอยู่เป็นอัตลักษณ์ (๕) ศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาเด็กต่างด้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ หน่วยงานระดับพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษาของเด็กข้ามชาติ เพื่อให้เด็ก ทุกคนเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (๖) มูลนิธิช่วยไว้พรหมแดน องค์กรที่ดำเนินงานร่วมกับชุมชน

อย่างใกล้ชิดในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐาน และสิทธิของแรงงานข้ามชาติ ผู้ลี้ภัย และบุคคลไร้สถานะ (๗) นายบัณฑิต ลุนทา กรรมการผู้จัดการ บริษัท พาราดีซัล มีเดีย จำกัด สื่อมวลชนผู้ผลิตสารคดีเชิงข่าวที่มุ่งเปิดเผยปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและผลักดันให้เกิดการปฏิรูประบบยุติธรรมไทย และ (๘) โครงการยกระดับป่าชุมชนเพื่อการจัดการไฟป่าแบบยั่งยืนและลดผลกระทบทางสุขภาพะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยสมาคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภาคเหนือ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมด้านการจัดการไฟป่าและฝุ่น PM ๒.๕ ที่กระทบสิทธิในสุขภาพ โดยความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคม ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในช่วงสุดท้ายของเวทีสมัชชาสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๖๘ ภาคีเครือข่ายได้ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ยืนยันถึงความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันอย่างแข็งขันในการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อไปสู่เป้าหมายสูงสุดที่ทุกคนในสังคมไทยเข้าถึงสิทธิได้อย่างเท่าเทียม ดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีและเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

(๔) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

สำนักงาน กสม. ได้นำข้อมูลและข้อคิดเห็นในแต่ละประเด็นสำคัญที่มีการหารือร่วมกันในงานสมัชชาสิทธิมนุษยชนไปประกอบเป็นข้อมูลในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงจะมีการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เป็นรูปธรรม ซึ่งภายหลังการจัดกิจกรรมงานวันสมัชชาสิทธิมนุษยชน สำนักงาน กสม. มีการขับเคลื่อนงานในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) ประเด็นสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี

กสม. ประชุมตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าบุรพาพาวเวอร์ ในพื้นที่ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสาร จันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ จังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการชลประทานฉะเชิงเทรา สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๓ (ชลบุรี) รวมทั้งหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขออนุญาตที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินโครงการ ความคืบหน้าของโครงการ การพิจารณาผลการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโครงการศักยภาพพื้นที่ในการรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและมาตรการป้องกันผลกระทบสะสม ความต้องการใช้น้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ แผนพัฒนาจังหวัดและทิศทางการพัฒนา เป็นต้น

๒) ประเด็นสิทธิผู้สูงอายุ

กสม. พร้อมด้วยเลขาธิการ กสม. ประชุมร่วมกับรองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อหารือแนวทางความร่วมมือในการผลักดันการจัดทำตราสารระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิผู้สูงอายุ ผ่านกลไกของคณะทำงานระหว่างรัฐบาลว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ (Intergovernmental Working Group on Older Persons: IGWG) ภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC) พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์และนโยบายด้านผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องร่วมกันว่าการที่ประเทศไทยดำรงตำแหน่งสมาชิก HRC วาระปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ เป็นโอกาสสำคัญในการแสดงบทบาทเชิงรุกในการขับเคลื่อนมาตรฐานสิทธิผู้สูงอายุในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งที่ประชุมเห็นถึงความจำเป็น

ของการมีตราสารระหว่างประเทศเพื่ออุดช่องว่างทางกฎหมายและยกระดับการคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตในถิ่นเดิมอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความต้องการและบริบทของพื้นที่ (Ageing in Place) การพิจารณาปรับอายุเกษียณให้สอดคล้องกับอายุคาดเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของประชาชนทุกช่วงวัย ทั้งผู้สูงอายุในปัจจุบัน และผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุในอนาคต นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องร่วมกันในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับชาติ (National Consultation) เพื่อสำรวจความพร้อม ท้าที และข้อคิดเห็นในการจัดทำร่างตราสารระหว่างประเทศฯ รวมทั้งความร่วมมือในกิจกรรมสำคัญที่กรมกิจการผู้สูงอายุขับเคลื่อน อาทิ การประชุมนานาชาติ ASEAN+๓ งาน Social Development Expo ๒๐๒๖ (SDX) และสมัชชาผู้สูงอายุแห่งชาติในช่วงปลายปี ๒๕๖๙ โดยมุ่งบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม

๓) สิทธิแรงงาน

กสม. ประชุมหารือร่วมกับผู้แทนบุคลากรสาธารณสุข อาทิ แพทย์ พยาบาล นักเทคนิคการแพทย์ นักรังสีการแพทย์ และผู้แทนแรงงานสายสนับสนุน เพื่อรับฟังข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการทำงานในโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งสะท้อนปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น ภาระงานและชั่วโมงการทำงานที่สูง ค่าตอบแทนที่ไม่เป็นธรรม ความไม่มั่นคงในการจ้างงาน รวมถึงการคุ้มครองสิทธิแรงงานของลูกจ้างเหมาบริการ โดย กสม. จะแสวงหาข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมให้บุคลากรในระบบสาธารณสุขมีคุณภาพชีวิตและสภาพการทำงานที่เหมาะสมต่อไป

๔) ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

กสม. ประชุมร่วมกับคณบดีวิทยาลัยการจัดการ ผู้ช่วยคณบดีด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล รองประธานหอการค้าจังหวัดภูเก็ต และประธานกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ (YEC) จังหวัดภูเก็ต โดยได้หารือแนวทางการดำเนินงานและประสานความร่วมมือเพื่อขยายผลการส่งเสริมการประกอบธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนในกลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ในการประชุมดังกล่าว กสม. ได้นำเสนอถึงความสำคัญและการขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมให้องค์กรภาคธุรกิจในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตนำหลักการสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจ และการบริหารจัดการเพื่อสร้างความยั่งยืนและวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในองค์กร โดยที่ผ่านมา สำนักงาน กสม. ได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ รวมถึงผู้ประกอบการในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนงานด้วยการส่งเสริมให้หอการค้าจังหวัดภูเก็ตเป็นแกนหลักในการผลักดันและส่งเสริมในระดับนโยบายให้กับภาคธุรกิจ พร้อมทั้งผลักดันให้วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นแกนหลักเชิงวิชาการทั้งในการสร้างองค์ความรู้ และการสร้างกลไกการประเมินองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการลงมือปฏิบัติเพื่อจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนที่เหมาะสมกับบริบทขององค์กร รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกลุ่มเป้าหมายภาคธุรกิจ จำนวน ๑๑ องค์กรที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับประกาศนียบัตรจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวสามารถวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน ที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ และกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้ที่ประชุมยังเห็นควรให้มีการจัดทำบันทึก

ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล หอการค้าจังหวัดภูเก็ต และสำนักงาน กสม. เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกันต่อไป

เรื่องที่ ๒ กสม. เปิดสำนักงานพื้นที่ภาคเหนือ ณ จังหวัดเชียงใหม่

(๑) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การเข้าร่วมงานสัมมนาเครือข่ายเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคเหนือ ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งถือเป็นสำนักงานในภูมิภาคแห่งที่ ๓ ของ กสม. เพื่อตอบสนองต่อนโยบายการทำงานเชิงรุกในพื้นที่ทั้งด้านการส่งเสริม ค้ำครอง และเฝ้าระวังสถานการณ์สิทธิมนุษยชน ทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตรวจสอบ เสนอแนะ และประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แก่ไขและเยียวยาความเดือดร้อนโดยมีขอบเขตการดำเนินงานครอบคลุม ๑๕ จังหวัดของภาคเหนือ

(๒) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

เครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน เข้าร่วม ณ สำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคเหนือ และผ่านการถ่ายทอดสด Facebook live จำนวนมาก

(๓) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

กิจกรรมเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคเหนือ มีการจัดเสวนาในหัวข้อ “สิทธิมนุษยชน... ความท้าทายและความคาดหวังต่อ กสม. ในพื้นที่ภาคเหนือ” โดยมีผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ร่วมเสวนา ซึ่งได้ร่วมกันสะท้อนถึงความคาดหวังต่อบทบาทของ กสม. ในการคุ้มครองและแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ต้นเหตุของปัญหา ในเชิงโครงสร้าง ช่วยเป็นปากเสียงให้กับคนที่ไร้สิทธิไร้เสียง และประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และผลักดันให้เกิดการกระจายอำนาจที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้เกิดสังคมที่เป็นธรรม และสันติสุข ส่วนประเด็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญในบริบทพื้นที่ ได้แก่ สิทธิในอากาศสะอาด สิทธิสถานะบุคคล และสิทธิในที่ดินทำกิน

นอกจากนี้ ยังมีการเปิดเวทีสาธารณะเพื่อให้ผู้แทนภาคประชาชนได้แลกเปลี่ยนถึงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคเหนือ โดยมีประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น สิทธิผู้สูงอายุ สิทธิเด็ก สิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศ

สิทธิสถานะบุคคลและกลุ่มชาติพันธุ์ สิทธิแรงงาน/แรงงานข้ามชาติ สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี คนไร้บ้าน สิทธิผู้อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวี และเสรีภาพทางศาสนา

(๔) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

กสม. ยึดแนวทางการทำงานโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนและเป็นหัวใจสำคัญของการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ เพื่อร่วมกันส่งเสียงและสร้างระบบการคุ้มครองสิทธิที่เข้มแข็งซึ่งนำไปสู่สังคมที่เคารพสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคเหนือ ได้ดำเนินการรับเรื่องร้องเรียนและประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเด็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการออกคลินิกสิทธิมนุษยชนโดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษาเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้สามารถเข้าสู่กระบวนการยื่นขอสถานะบุคคลได้อย่างถูกต้อง มีการติดตามและรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสารปนเปื้อนในแม่น้ำกกเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา และมีการตรวจสอบโครงการพัฒนาหรือปัญหาข้อพิพาทเรื่องที่ดินที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนในพื้นที่ พร้อมเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขโดยเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทั้งนี้ ภายหลังจากจัดกิจกรรมงานวันสมัชชาสิทธิมนุษยชน สำนักงาน กสม. ได้นำข้อมูลและข้อคิดเห็นในแต่ละประเด็นสำคัญที่มีการหารือร่วมกันไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน และจะมีการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในการดำเนินงานตามภารกิจของ กสม.

นอกจากนี้ ยังมีการขับเคลื่อนงานร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ อาทิ การเข้าร่วมกิจกรรมเวทีเสวนาสาธารณะ เรื่อง “สัญชาติ สิทธิที่ไม่เท่ากัน” ซึ่งเป็นกิจกรรมร่วมจัดระหว่างสำนักงาน กสม. กับมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบจากกฎหมายด้านสัญชาติ เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ได้รับผลกระทบกับนโยบายทางกฎหมาย เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการและนโยบายด้านสัญชาติ โดยในการจัดกิจกรรมดังกล่าวที่ปรึกษาสำนักงาน กสม. เข้าร่วมเป็นวิทยากรบรรยาย ในหัวข้อ “สัญชาติกับสิทธิที่หายไป” ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของการได้รับสัญชาติไทย ซึ่งเป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการรับรองสถานะบุคคล เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้ได้อย่างครบถ้วน และเน้นย้ำว่าการขับเคลื่อนการดำเนินงานควรใช้หลักความมั่นคงของมนุษย์ควบคู่กับความมั่นคงของรัฐ